

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888-1948/1990. 6. (66.) évf.

5-8. szám, 1995 május-augusztus. Ára 300 lej.

NYILATKOZAT

Az Unitárius Egyház évszázadokon át egyik fontos feladatának tartotta hívei anyanyelvi oktatásának biztosítását minden szinten.

Egyházunk megdöbbenéssel vette tudomásul az 1995. június 28-án a Parlament által megszavazott Oktatási Törvényt, amelynek tartalma egyrészt ellentétben áll az Alkotmánnyal, másrészt figyelmen kívül hagyja a Románia által vállalt nemzetközi kötelezettségeket, mélyen sértve a kisebbségek egyenjogúságáról hirdetett elveket.

A törvény alkalmazása gyakorlatilag a romániai magyarság gyors asszimilációjához vezetne. A törvény továbbá figyelmen kívül hagyja az Alkotmány 11. szakaszát, amely a nemzetközi és a belföldi jog viszonyát szabályozza:

"(1). A román állam kötelezi magát, hogy pontosan és jóhiszeműen teljesíti az azon szerződésekből fakadó kötelezettségeit, melynek részese.

(2). A Parlamentben a törvény szerint ratifikált szerződések hozzátartoznak a belföldi joghoz."

valamint a 20. szakaszban foglaltakat:

"(1). Az állampolgári jogokra és szabadságjogokra vonatkozó alkotmányos rendelkezések az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatával ama paktumokkal és a többi szerződéssel összhangban értelmezendők és alkalmazandók, amelyeknek Románia részese.

(2). Amennyiben eltérések állnak fenn az alapvető emberi jogokra vonatkozó olyan paktumok és szerződések, amelyeknek Románia részese és a belföldi törvények között, a nemzetközi szabályoknak van elsőbbségük."

A törvény megalkotásakor nem tartották be az Európa Tanács 176-os Véleményezését, melyet Románia felvételekor, 1993-ban elfogadott és amelynek 8. pontja az alábbiakat tartalmazza:

"8. A közgyűlés felkéri a román kormányt, hogy szolgáltassa vissza az egyházi tulajdonokat és biztosítsa egyházi iskolák alapítását és működtetését, különös tekintettel a kisebbségekhez tartozó gyermekek anyanyelvi oktatására."

Külön szót emelünk e törvénynek a történelmi múltú felekezeti oktatás elleni intézkedései miatt, melyek lehetetlenné teszik annak visszaállítását és megfelelő keretekben történő folytatását.

Az Oktatási Törvény több szakasza, de különösen a XII. fejezet szöveges ellentétben áll a Románia által elfogadott más, nemzetközi okmányokban vállalt kötelezettségeivel, valamint Románia Alkotmányával.

Az Unitárius Egyház elvárja az oktatási törvény újratárgyalását és annak olyan megfogalmazását, mely biztosítja minden nemzetiségi állampolgár jogainak egyenlő gyakorlását és a korlátozás nélküli anyanyelvű oktatást minden szinten.

Kolozsvár, 1995. július 24

s.k. Dr. Erdő János
püspök

s.k. Jenei Dezső
főgondnok

Az 1996. évi Kongresszusára készülődően, az azt megelőző években az IARF regionális konferenciákat szervez. Így került sor 1994 júliusában a Kolozsvárt tartott konferenciára s ez évben pedig a németországi Bad Bollban rendezett konferenciára.

A Bad Boll-i konferencia időpontja: július 7-9. Témája: A vallás és a gazdaság volt. A résztvevők a különböző európai országok IARF tagcsoportjainak tagjai voltak. Egyházunk részéről heten vettünk részt a konferencián: András György, Farkas Dénes, Kovács István, Kiss Alpár, Máthé Sándor, Szász Ferenc és dr. Szabó Árpád. A nagyszámú részvételt az tette lehetővé, hogy két személygépkocsin utaztunk, vállalva a hosszú út nem lebecsülendő nehézségeit és fáradalmait.

A Bad Boll-i Evangélikus Akadémia Konferencia Központja adott otthont ezúttal a konferenciának.

A program pénteken július 7-én du. 3 órakor

kezdődött az európai szabadelvű keresztény egyházak és közösségek találkozáival. A megbeszélés rendjén kerestük a szorosabb együttműködés lehetőségét az IARF szervezeti keretén belül.

Vacsora után került sor az első előadásra a konferencia témakörében. Dr. Henk Tieleman, az Utrechti Teológiai Fakultás professzora A gazdasági érem másik oldala címen arról beszélt, hogy az ökonómia (görög eredetű szó: oikos=ház, nomosz=törvény) eredeti jelentése házuk rendbetartásának szabályozása volt. Sajnos napjainkban a mi házuk nincsen rendben, s ha így folytatjuk, elkerülhetetlen a katasztrófa. Az érem két oldala mást-mást mutat: a gazdasági fejlődéssel és fényűzéssel szemben ott van a természet szennyezése és egyensúlyának megbontása és az egyre növekvő szegénység. A tragédiát fokozza, hogy az eszközök és a célok elkülönítése a gazdaság és erkölcs összeütkezéséhez vezet.

A második előadó szombaton, július 8-án de. Kathleen Tyson-Quah Londonban élő pénzügyi szakember, aki A gazdasági erkölcs kiterjesztéséről (globalizációjáról) beszélt. A gazdasági etika következetlennek látszik, hosszú távon azonban nem az. Ezt segíti elő az ún. globalizáció, amely hozzájárul az erkölcsi értékek általános elterjedéséhez és megerősödéséhez.

A következő előadást dr. George Böckermann római katolikus szerzetes (Frankfurt, Németország) tartotta: A keresztények nem lehetnek kapitalisták címen.

Ezt követően a résztvevők háromnyelvű: német, francia, angol vitacsoportokra oszlottak, hogy a megbeszélések rendjén mindenki elmondhassa véleményét. A központi kérdés ez volt: Milyen gazdaságot akarunk?

Vélemények: az Adam Smith által megfogalmazott "lát-hatatlan lábat/kezet", amely mindenkinek hasznát hoz;

- nemcsak haszonra törekszik (profit, beruházás), hanem a környezetet (helység, ország, föld, természet) és az embert is figyelembe veszi;

- milyen vonásokkal kell rendelkeznie a gazdaságnak, pl. megbízhatóság, nyitottság?

- az emberi tényező hogyan folyhat be a gazdasági erkölcs elterjesztésébe?

Szombaton du. két fiatal francia teológus előadását hallgattuk meg, akik mindketten a Montpellier-i Teológia végzettjei voltak. Jean-Marie de Bourqueney, Le Havre-ből, előadásának témája Az egyéniség fejlődése a gazdaság és hit területén volt. Marc Boss, Nancy-ből A vallási értékek felülmúlják a gazdasági értékeket címen tartotta előadását.

A vitacsoportokban olyan kérdések kerültek megbeszélésre, mint:

- mit tehetnek a törvényes szervek, a különböző közösségek és egyének?

A vallási közösségeknek tudatosítaniuk kell először saját maguk, majd tagjaik, de a társadalom számára is, hogy mi a szerepük ezen a téren és milyen nagy felelőséget hordoznak.

Reményekre jogosító a jövőt illetően az a tény, hogy az Egyesült Nemzetek Szövetségénél javasolták,

AZ IARF KONFERENCIÁJA

legyen az "arany szabály" (Mt 7,12) a közösségi, politikai, gazdasági, társadalmi élet alapja és szabályozója.

Vasárnap reggel a program az istentisztelettel kezdődött, amelyen Jean-Pierre Ruff párizsi és Max Ulrich Balsiger Meilkrich-i (Svájc) lelkészek szolgáltak.

Ezt követte a közös megbeszélés, amelyen az egyes vitacsoportok beszámoltak következtetéseikről, amelyek alapján a konferencia összegezte és megfogalmazta megállapításait:

1. Az alapértékek: munka, környezet megbecsülése, az erkölcsi magatartás közös és mindenki számára irányadó.

2. A rendelkezésre álló forrásokat felelősséggel kell felhasználni; itt találkozik egymással a gazdaság és a vallás.

3. A vallás és a gazdaság kapcsolata hasonló a gondolkodás és cselekvés közti viszonyhoz: először gondolkodni kell (vallás, filozófia) és azután cselekedni (gazdaság, környezetvédelem, erkölcs).

4. Az egyén és közösség kapcsolatának modellje az "eklézisia": az egyén csatlakozása és a közösség elfogadása, amely kölcsönös kifejezése egymás identitásának.

5. Korunk a változások időszaka, meg kell tanulnunk a gondolkodás új módszereit és útjait, ezért kell elméleti megközelítésben nézni a kérdéseket.

Pénteken, július 8-án este vacsora után a program kiegészítéseként a kelet-európai országokból (Románia, Magyarország, Oroszország) érkezett résztvevők lehetőséget kaptak, hogy beszámoljanak országuk gazdasági életében történt változásokról és ezzel kapcsolatban egyházuk helyzetéről. Részünkről Máthé Sándor, Kovács István és dr. Szabó Árpád beszéltek, Magyarországról pedig dr. Sztankóczy Zoltán ismertette helyzetüket.

Vasárnap délből a konferencia véget ért, és így du. szabadok lévén meglátogattuk a közeli Tübingent, a híres egyetemi várost, gyönyörködve a történelmi műemlékek szépségében.

Hétfőn korán hajnalban eszmékben és élményekben meggazdagodva indultunk haza, nekivágva a hosszú autótútnak.

Dr. SZABÓ ÁRPÁD

VIGYÁZAT, modern szenvedélyek!

Napjainkban a korábbi "hagyományos" szenvedélyek, mint pl. az alkoholizmus, szerencsejátékok (kártya) mellett újabb szenvedélyek lopják be szinte észrevétlenül magukat életünkbe, amelyek meghatározzák, sőt károsan befolyásolhatják személyiségfejlődésünket, emberközi kapcsolatainkat, családi és vallásos életünket.

A szenvedély ismertető jegye, hogy átmenetileg kiemeli gondjaink közül, de hamar függőséget vált ki. Ez azt jelenti, hogy az ember képtelen végérvényesen megszabadulni szenvedélyétől, sőt a függőség érzését fokozatosan növelni kell. Pl. az alkoholizmus esetében az alkoholista a napi adagot fokozatosan emeli "az általános jó közérzet" érdekében.

A modern szenvedélyek közé sorolják a gyógyszer-, a tévé-, a számítógép- (esetenként a játékautó) mániát, a túlzásba vitt munkát, a nálunk is lassan-lassan, de biztosan terjedő kábítószerfogyasztást és szexmániát.

A modern szenvedélyek is lényegében ugyanazt a célt szolgálják és ugyanolyan károsak lehetnek, mint a régebről ismert társaik: veszélyeztetik egészségünket, elidegenítenek a helyes életviteltől, rabságba sodornak, egyoldalúvá, szűklátókörűvé teszik életünket.

Röviden szembesüljünk a modern szenvedélyekkel azért, hogy elgondolkozva romboló hatásukon, korlátozhassuk önmagunk életében, de másokon is segítsünk, ha a szükség úgy kívánja.

A gyógyszeresedés túlzott, mértéktelen és illetéktelen formája, a vitaminoktól elkezdve az idegnyugtatókon át az antibiotikumokig, divatossá vált. A gyógyszerek tudatlan felhasználása (szakember javallata nélkül) "civilizációs ártalom". Szakemberek megállapították és hangoztatják, hogy a gyógyszerek nagy része nem olyan, hogy ha nem használ, nem is árt. Hanem igenis árt. Az önorvoslásnak is vannak lehetőségei/esélyei, de határai korlátozottak. Célszerűbb azokra bízni, akik szaktekinéllyel rendelkeznek ezen a területen. Ne legyünk önmagunk kísérleti alanyai.

Nyilván a gyógyszerek túlzott fogyasztásához nagyban hozzájárulnak a reklámok is. Ezt ismerte fel az Egészségügyi Világszervezet, amikor megtiltotta, hogy a tejporos dobozokra, pufók, rózsás arcú kisbaba képét rajzolják, aki éppen cuclisüvegéből táplálkozik. Azért, mert mindez azt a látszatot keltheti, hogy ez a legideálisabb csecsemőtáplálkozás. Helyette inkább azt a feliratot kell alkalmazni, hogy a leghelyesebb a csecsemő emlőből való szoptatása.

A túlzott tévézés nemcsak időpazarláshoz és a látóideg kimerüléséhez vezethet, de károsan befolyásolja a személyközi kapcsolatokat is. A mai gyermek már jobban ismeri kedvenc filmszínészeit, mint Petőfit, Adyt, Jókait, nem is beszélve a kortárs költőkről. Egyszerűen: nem olvasnak! Személyiségfejlődésük, ha nem vigyázunk, egyoldalúvá válhat, és sajnos az erő-

szak felé orientálódhat, mert ezt látja gyakran a tévében.

De tévémániában szenvedhetnek a szülők is. Úgy vélik, a napi gondok, a holnapi feladatok megbeszélését minél rövidebben kell elintézni, mert a sorozatfilmekről még egy másodpercet sem szabad lekésni.

Ugyanez a helyzet a számítógépek vagy a játékautómaták mellett raboskodó felnőttek vagy gyermekek esetében. Az élő kapcsolatok megélése helyett géprobotokká válnak. Számukra már nincs többé idő a családban a beszélgetésekre, simogatásokra, sokszor még evésre sem. Ételüket "gépjeik" mellett fogyasztják el, azok nagy "megelégedésére".

A túlzásba vitt munka is robotokká tehet. A napjainkban divatos két-három műszakos munka veszélyezteti az egészséget és lelki szegénységhez vezet. Az "örökös futásban" nem marad idő a családra, barátokra, Istenre, templomra.

A kábítószerfogyasztás nem újkeletű probléma, de nálunk csak most kezd rohamosan elterjedni. Különösen a fiatalokat veszélyezteti. Féltő, hogy éppen olyan divatjelenséggé válhat, mint más korábbi függőséget teremtő szenvedély. A veszély nagy, mert a kábítószerfogyasztás útjáról nem nagyon van visszatérési lehetőség a helyes életútra.

A szexmánia bármelyik megnyilvánulási formája (pornográfia, prostitúció) egyre inkább kezd elhatalmasodni a társadalomban - minden tiltás ellenére. A nemiség ajándékával való visszaélés súlyos következményekkel járhat mind testi, mind lelki vonatkozásban.

A modern szenvedélyek azért érintenek egyre több embert, mert ezeket a "tévelygéseket" a társadalom és a közvélemény sokszor hallgatólagosan eltűri, vagy éppen pozitívan értékeli. Pl. a munkamániát sokra tartják szorgalmáért, az öngyógyítót "csodálják" ügyességéért, tudásáért, a tévémániást kultúráltnak minősítik stb. Az is egy téves felfogás, hogy ezek a modern kor életstílusának a tartozékai, bárhogyan is éljünk velük.

A modern szenvedélyekkel kapcsolatosan az a véleményem, hogy mai világunkban valóban illő otthonosan mozogni, a felkínált új lehetőségekkel élni kell, de igénybevételekhez helyes értéktudatra, mértékletességre, sőt sokszor önuralomra van szükségünk. Nem mellőzhetjük az alapvető erkölcsi és vallási erőnyeket, mert a vesztesek, előbb vagy utóbb, csak mi leszünk.

A modern szenvedélyekre vonatkozóan célszerű lenne tisztázni önmagunkban, családjunkban, baráti körünkben néhány kérdést: Mennyit? Hogyan? Mikor? Kiért? Miért?

Írásom célja a gondolatébresztés. És jó lenne, ha mások is megszólaltatnák észrevételeiket, véleményeiket, javaslataikat az Unitárius Közlöny oldalain ebben a témakörben.

Dr. REZI ELEK

AZ UNITÁRIUS LEÁNYNEVELÉS TÖRTÉNETE

1. Küzdelem a leányotthon megalapításáért

Hárman dolgoztunk a kolozsvári nőszövetség munkatermében, Zsakó Erzsébet elnök, Sigmond Júlia, aki szőtt és én vágtam a rongyot.

Beszélgetés közben megjegyzi az elnök, hogy valami meg kellene írja az unitárius leánynevelés történetét. Pillanatokig csönd. Aztán bennem mozdult valami, valami belső késztetés, hogy én végezzem el ezt a munkát, mert sokáig, 7 évig voltam az Unitárius Leányotthon lakója Kolozsváron. Tizenegy éves koromban léptem át ennek az intézetnek a küszöbét, és hagytam el mint okleveles tanítónő. Gazdag tarsollyal indultunk az életnek, magunkkal hozva azt a szellemet, munkavágyat, amit ez az intézet szigorral, igényességgel épített bennünk. Én vallottam s mondok most is, nagyon sokat köszönhetek az unitárius egyháznak. Ezért vállalkoztam a dolgozat megírására, hogy ezáltal lerójam hálámat s emléket állítsak azoknak a lelkes unitárius férfiaknak és asszonyoknak, akik a leánynevelés eszméjéért küzdöttek és fáradtságot nem ismerve dolgoztak értünk.

Már vénülő kezemmel fogom a tollat azért, hogy az utókor is megismerje a mi nevelésünk történetét, s ha mi már nem leszünk, ne merüljön feledésbe ez a szép, küzdelemmel teli korszak. S még valamit. Boldog lennék, ha csak néhány fiatalban is, elindíthatnám a másokért tenni akarás vágyát. Legyünk méltók nagy elődeinkhez, akik éreztünk élték le szép, nemes életüket!

Munkámat az unitárius egyház levéltárában kezdem, majd a lelkészi hivatalban kutattam régi Unitárius Közlönyökben. Levelet küldtem volt intézeti társaimnak, kértem, írják le emlékeiket a bentlakás életéről. Mindenki válaszolt, felbecsülhetetlen segítséget kaptam tőlük, amiért ezúton elismerésemet és hálás köszönetemet fejezem ki.

Emlékeimet a Leányotthon életéből merítem, de a nőnevelés folyt falvakon, városokon, nőszövetségekben, azonban erről az országos tevékenységről egy másik munkában kellene beszámolni. Lelkes, önfeláldozó lelkészekről, első lelki nevelőimről mégis megemlékezem.

Szülőfalumban, Mészkon él és tevékenykedő Balázs Ferencről, akinek lángja országunk határain túl is melegít ma is, és a felejthetetlen Kőkösi Kálmánról, akik életükkel utat mutattak és talán még most is fogják a kezemet. Az ilyen embereknek soha sem volna szabad meghalni.

Az unitárius leánynevelés gondolata, egy leánynevelő otthon létesítésének szükségessége 1903-ban a Dávid Ferenc Egylet januári közgyűlésén vetődött fel. Megállapították, hogy a tanintézetek távolsága és a városi élet drágasága miatt sokféle akadállyal jár a vidéki lányok taníttatása.

A Választmány e kérdés tanulmányozására egy bizottságot küldött ki. Lelkesek útján 12 helyről jött válasz, de csak elvileg szólottak hozzá, holott a bizottság aziránt érdeklődött, hogy évente hány leányon kellene segíteni.

1904 augusztusában Dézsi Mihályné szováti volt lelkész neje Unitárius Leányotthont óhajt folyó év őszén megnyitni Kolozsváron tanuló leányoknak, írja az Unitárius Közlöny.

A Dávid Ferenc Egylet választmánya nőtagjai a felügyeletet és minden erkölcsi támogatást felajánlanak. Azok, akik leányaikat vidékről Kolozsvárra akarják hozni, folyamodjanak a tiszteletes asszonyhoz Nagyajtára. Ugyancsak 1904-ben a Dávid Ferenc Egylet XX. közgyűlésén beszámoltak arról, hogy a leányotthon létesítése ügyében több irányban tettek lépést, de segélyalap hiányában sikert nem értek el.

1911-ből ismét találtam egy cikket az Unitárius Közlönyben, amely sürgeti az intézet felállítását. A lelkész kör az udvarhelyi gyűlésén már indítványt tárgyalt ebben az irányban. 1912-ben ismét foglalkoznak a kérdéssel. Égető szükségserűségnek tartják a vidéki lányok elhelyezését egy otthonban. Keresik a megoldást.

1916-ban az évi Berde-ebéd 600 koronáját a leányotthon megalapítására fordítják. Már van egy kis alap. 1917-ben a Berde-ebéd 600 koronája mellé megkaptuk az első adományt. Dr. Váradi Aurel ügyvéd és egyházi képviselő-tanácsos Gál Ilonka emlékére koszorúmegváltás címen adományozott. Kedvesen veszik a bánatos szülők és hálás lesz majd az utókor, amelynek lesz leányotthona.

1918-ban folynak az előkészítő tanácskozások. Leányotthon lesz. Több alapítvány érkezett. Haller Rudolfné 1000 korona, Péter Sándor maecénás lelkész 1000 korona, a küüllői egyházkör Guido Béla esperes tiszteletére 2000 korona, Móricz Mártonné Vári Eszter emlékére leánya 100 korona. A leányotthon 1919-ben fog megnyílni, mivel a hadiállapot miatt az arra szánt lakást nem lehetett kiüríteni.

2. Az elindulás éve

1919. október 2-án a beindult leányotthon fogadta az első növendékeket. Termeket az Unitárius Kollégium (ma Brassai) külön utcai bejárattal bír, és a többi részétől teljesen elkülönült részében kaptak. Az Otthonba felvettek unitárius középiskolás leányokat, és ha maradt hely, más vallásúakat is.

Havi díj 200 korona, egész évre 4 kg disznósír és 100 kg búzaliszt. Ágyneműről, mosatásról, evőeszközökről a tanulók gondoskodtak. Az Otthon felügyeletét az alkalmazandó anyahelyettes végezte. Hogy ki volt

az első nevelő, nem tudjuk. Nem találtunk erre vonatkozó dokumentumot, csak feltételezzük, hogy Péter Rózsika lehetett, mivel 1924-ben már olvashatunk róla az egyház levéltárában. Okleveles tanítónő volt és az Unitárius Leányiskolából helyezték át az Otthonba. Helyette Krassovszkiné volt. A díjakat a kollégium igazgatóságához kellett fizetni s ide kellett fordulni minden kéréssel.

1920-ban az Egyházi Képviselő Tanács októberi gyűlésén kimondja, hogy unitárius vallású leányokat felvesznek az Unitárius Kollégiumba nyilvános tanulónak. Elfogadta és életbe léptette a kollégium igazgatósága által elkészített szabályzatát.

Ebben az évben köszöntötték a Leányotthon növendékei és Gál Gyula teológus Ferencz József püspök urat gyémánt lakodalma alkalmából.

1922-ben a Dávid Ferenc Egylet 4000 lej alapítványt tett a Leányotthon részére. Újabb felhívást intézett alapítványra. Ebben az évben az intézet még egy helyiséget kapott. 1923-24-es dokumentumok szerint dr. Boros György egyházi főjegyző vezetésével a leányok heti egy órában vallásos, erkölcsi nevelésben részesültek.

"...a leányaink vallásos érzésének, erkölcsi felfogásának és az unitárius szellemiségnek finomítása, erősítése és a jövő unitárius nőinek előkészítése érdekében" - mondja dr. Boros György.

Ekkor az igazgatói tisztet dr. Gál Kelemen viselte az Unitárius Kollégiumban.

1925-ben az intézet igazgatónője Kovács Margit tanárnő lett. A székelykeresztúri főgimnáziumból helyezték át. Péter Rózsika visszament a Leányiskolába.

Ismét bővült az intézet. A szuterin szoba fülkáját berendezték fürdőszobának. Ebben a munkában áldozatkész unitárius asszonyok segítettek. A Nők Szövetsége buzgó közreműködésének sokat köszönhetnek a szülők és a leánynevelés barátai.

Március 29-én házi ünnepély volt, melynek jövedelmét a növendékek megsegítésére fordították. Dr. Kauntz Józsefné kalapkészítésre tanította a leányokat.

1926-ban a Leányotthon a templom és a kollégium között kedves játszóhelyet kapott. Ebben az évben helyezték át Jobbágyfalváról Sigmond Ilona tanítónőt a Leányotthonba felügyelőnőnek szeptember 1-től. Ismét bővült a bentlakás egy hálószobával és egy zongorateremmel.

Az élet az intézetben a megállapított házirend szerint folyt. Naponta két csoportban jártak sétálni. Halottak napján a temetőben virágot tettek unitárius nagyjaink sírjára, kikről Kelemen Lajos tanár mondott megemlékezést.

Az étkezés év elején a Kollégium konviktusában, később a bentlakásban történt.

A növendékek eljárak az Unitárius Irodalmi Társaság felolvasásaira, kollégiumi ünnepélyekre, színházba

ifjúsági előadásra. Többen tagjai voltak az unitárius női énekkarnak. Vasárnap templomba, vasárnapi iskolába jártak.

Szomorú esemény is történt ebben az évben. Skarlátjárvány ütött ki az intézetben. Dr. Márkos György nem tudott egyedül megbirkózni ezzel a súlyos feladattal, ezért a püspökség ismerős unitárius orvosokhoz fordult segítségért. Bentlakó betegápolót fogadtak fel. Megkezdődött az oltás, fertőtlenítés, meszelés. Az egészséges növendékeket hazaküldték.

1928-ban a leányotthon kiköltözött a Kollégiumból és az Egyházi Képviselő Tanács a régi kollégium egész első emeletét rendelkezésükre bocsátotta. (Ma Liceul Sanitar, a Sora mellett.) Mindjárt érkeztek adományok is, pénzben és természetben dr. Mikó Lőrincné és dr. Borbély Istvánné részéről. A nőszövetségek négy fehér ágat ajándékoztak a betegszobának. Ismert jöttevők Mr. és Mrs. Evans Angliából 8000 lejt adományozott a Leányotthon javára, igazolva, hogy nehéz helyzetünkben mindig mellettünk álltak külföldi hittestvéreink. Az unitárius leánynevelés felkarolására segítségüket többször is megismélték, arcképükkel megajándékoztak.

A betegszoba felszerelésére a nagyajtai nőszövetség lepedőket, párnahuzatokat, törülközőket és pénzt küldött. Más nőszövetséggel együtt fehér sodronyos ágycsapat, hozzávaló éjjeliszekrényeket helyeztek a betegszobába.

1929-ben a női felügyelő bizottság és a vidéki nőszövetségek célul tűzték ki a hálószobák ilyen ágycsapat való berendezését. Ezért kérte a szülőket, nőszövetségeket, eklézsiákat, áldozatkész hitrokonokat, segítsenek a terv kivitelében. Egy ág ára 1450 lej.

"Nem mindegy, hogy leányaink milyen környezetben nőnek fel. Szeretnénk a szépség, a rend, tisztaság iránti érzéket felkelteni és ápolni" - vélekedik a nőszövetség.

Az adakozás ismét beindult. Volt, aki személy szerint egy ággyal sietett a felhívásnak eleget tenni. A sinfalvi nőszövetség egy ág költségét vállalta. És most felsorolom azoknak az unitárius nagyasszonyoknak a nevét, akik az első perctől szívükön viselték a Leányotthon sorsát: Fangh Erzsébet, dr. Kauntz Józsefné, dr. Mikó Lőrincné, dr. Gyergyai Árpádné, Kovács Kálmánné, Kovács Margit, dr. Jancsó Ödönné, özv. Boros Sándorné, Pál Ferencné, Csifó Salamonné. Nevüket márványba kellene vésní.

Dr. Mikó Lőrincnét személyesen is ismertem. Úgy emlékezem rá, mint nagyon szép, nagyon szigorú és nagyon jó asszonyra.

Ebben az évben a Nőszövetség négy unitárius leányt helyezett el az intézetben saját költségén.

(Folytatása következő számunkban.)

TÖRÖKNÉ BORBÉLY LENKE

BESZÁMOLÓ

a kolozsvári Unitárius
Szemináriumi Líceum

1994/95-ös tanévben kifejtett tevékenységéről

Bencze Ágnes igazgatónő távolléte miatt én próbáltam, osztályfőnöki minőségemben, egy rövid mérleget készíteni az elmúlt tanévről.

Kezdeném tehát a IX. osztály tanulmányi és fegyelmi helyzetének a bemutatásával.

Úgy érzem, hogy egy év alatt sikerült kialakítani közös erővel és jóakarattal az osztályközösséget. A diákjaink tudnának érdemben nyilatkozni erről, de úgy érzem, úgy tapasztaltam, hogy jól érzik magukat ebben az iskolában, ebben az osztályban. Komolyabb konfliktusok nem voltak sem a diákok közt, sem a diák-tanár kapcsolatban. Az erkölcsi mércét nem engedhetjük lejjebb, ezért került sor két tanuló eltávolítására, akik nem tudtak fegyelmi és etikai szempontból beilleszkedni, nem tudtak megfelelni a követelményeknek. Tehát 28 tanuló végezte a IX. osztályt, mindenki átmenő osztályzatot nyert, az osztály általánosa 7,52. 8-as feletti általános osztályzatot értek el a következő tanulók: Varga Kinga 9,22; Zsigmond Júlia 8,82; Kis Júlia 8,64; Czintos Mónika 8,60; Csiszér Annamária 8,27; Szabó Annamária 8,23 és Lőrincz Andrea 8,07.

Diákjaink több iskolából kerültek hozzánk. Kezdetben a fegyelem, a pontos megjelenés nem mindenkinek volt erős oldala, de a 7-es, 8-as és 9-es magaviseletek mindenkit meggyőztek arról, hogy mi a helyes viselkedés. Ezt a tanulók III. évharmadi magatartása is bebizonyította. Én most jó érzéssel és megelégedéssel köszönök el az osztálytól az őszi viszontlátásig, de persze mindig lehet jobban és többet, és kell is.

A X. osztály már kiforrott közösségként kezdte a tanévet, hiszen egy iskolai év állt már a hátuk mögött és egy jól sikerült magyarországi kirándulás, ami szintén erősítette az összetartozás érzését. Három tanuló távozott az osztályból különböző személyes okok miatt és egy új társuk érkezett. A következőképpen alakult a tanulmányi és fegyelmi helyzet: 8-as fölötti általános osztályzatot értek el a következő tanulók: Fülöp Alpár 9,29; Ágoston Delinke 8,95; Varga Zsolt 8,95; Bodor Tünde 8,89; Sebestyén Ákos 8,89; Czondi Emese 8,78; Kun Labancz László 8,62; Orbán Balázs 8,60; Szatmári Gabriella 8,44; Korodi Alpár 8,39; Pásztor József 8,11. Az osztály évvégi általánosa 7,69.

Nagy segítséget jelentett a vidéki diákok számára, hogy ettől az évtől kezdve igénybe lehetett venni a lányok és fiúk részére a bentlakást. Köszönet érte. Ebben az évben is nagyon gazdag és élénk volt a kulturális élet. A X. osztály összesen vendégül látta a székelykeresztúri testvérosztályt és az első pillanattól kezdve sikerült őszinte barátságot kialakítani mind a tanárok, mind a diákok közt. Tavasszal mi viszonztuk a látogatást. Nagy élményt jelentett e pár nap. Reméljük, hogy a kapcsolatteremtés folytatódni fog. A két osztály közösen, énekszámokkal és irodalmi összeállításokkal ünnepelte a Reformáció ünnepét, karácsonyt, március 15-ét, az Anyák napját és a X. osztály irodalmi összeállítással és kórusművekkel köszöntötte a székelykeresztúri testvériskolát. Most örömmel készülünk a torockói kirándulásra. Szeretném megköszönni az egyház vezetőségének azt az anyagi és erkölcsi segítséget, támogatást, amit a diákoknak és a tanároknak nyújtott. Osztályfőnökként szeretném megköszönni a tanárok igényes, odaadó, becsületes munkáját.

MOLNOS SAROLTA tanárnő

BESZÁMOLÓ

a székelykeresztúri Unitárius
Szemináriumi Líceum

1994/95-ös tanévben kifejtett tevékenységéről

A második tanévet zárta a székelykeresztúri Unitárius Gimnázium. A kezdeti nehézségek között, két iskolai év tapasztalata után - még ha általánosítások megfogalmazásához rövid időszak is ez - megállapítható, hogy a felekezeti iskolák újraindítása, a jelenlegi korlátozott jelleggel is, szükséges volt, megéri az áldozatot, fáradozásokat.

Meglátásunk az, hogy a tanulóink nagy része tudatában van úttörő szerepének: egy új értékrendet, magatartásformát kell meghonosítani, a vallás-erkölcsi értékek szellemében. Nehéz feladat ez, hiszen közel félévszázadon át az iskolákból éppen az ilyen jellegű nevelés volt kivitva. Nem véletlen, hogy az anyagi javak hajszolása az elsődleges érték a mai világban, s mellékvágányra került az erkölcsi-szellemi értékek megbecsülése. Ennek a szemléletnek további terjedése olyan erkölcsi válsághoz vezethet, aminek az élet minden területén beláthatatlan, súlyos következményei lesznek. Ennek megakadályozásában kell elsődleges szerepet vállaljanak a felekezeti iskolák.

Örvendetes az, hogy aránylag elég sokan igénylik a felekezeti iskolákban való továbbtanulást. Ezt igazolja, hogy két osztályunkban öt megyéből jelentkeztek a tanulók (Hargita, Kovászna, Maros, Szeben, Brassó és a júliusi felvételtire jelentkezett Kolozs megyei tanuló is).

A tanév elején beírt tanulóink mindkét osztályban itt maradtak a tanév végéig. Az Orbán Balázs Gimnázium igazgatósága minden tekintetben biztosította a feltételeket munkánk zavartalan menetéhez (osztálytermek, bútorzat, didaktikai anyagok, bentlakás, kávéház, könyvtár stb.).

A tanulók tanulmányi előmenetele jónak minősíthető. A statisztikai adatok tükrébe tekintve, a következő a tanulmányi helyzet a tanév végén:

IX. osztály:

- év elején beírva: 30 tanuló
- leosztályozva év végén: 30 tanuló
- átment: 30 tanuló
- ismétlő- vagy javítóvizsgára utalt tanuló nincs.

A legjobb eredményeket elért tanulók a következők: Soó Zsuzsa 9,57; Nagy Endre 9,31; Demeter Zsuzsa 9,11; Sípós István 9,10.

X osztály:

- év elején beírva: 27 tanuló
- leosztályozva év végén: 27 tanuló
- átment 27 tanuló
- javítóvizsgára utalt vagy ismétlő tanuló nincs.

A legjobb eredményt a következő tanulók érték el: Soó Ágnes 9,78; Fülöp Emőke 9,68; Fekete Tünde 9,43; Csáki Levente 9,41; Szombathalvi Zs. 9,33; Fodor Tünde 9,27; Pálffy Tamás 9,19; Balázs Gyöngyvér 9,15; Cserei Katalin 9,11; Demeter Sándor 9,05; Albert Edit 9,03.

Első évem a kolozsvári Unitárius Szemináriumi Líceumban

A kolozsvári Unitárius Szemináriumi Líceum IX. osztályos unitárius diáklánya vagyok. Kovászna megyéből, Nagyajtáról jöttem tanulmányaimat folytatni ebben a kollégiumban.

Az Unitárius Közlönyt rendszeresen és nagy szeretettel olvassa egész családkunk, és ebből értesültünk, hogy újraindultak az unitárius kollégiumok Kolozsváron és Székelykeresztúron.

Amikor családkunkban felmerült továbbtanulásomnak lehetősége, szüleim azt tanácsolták, hogy mindenekelőtt én döntsek és válasszak, mert én fogom a tanulást legfőbb hasznát élvezni. Kolozsvárt választottam, mert a város híres múltjáról sokat hallottam, olvastam róla és vonzott a sok híres ember Kolozsvárhoz kötődése.

Kezdetben egy kicsit félttem, hogy vajon nem túl nagy fába vágom-e a fejszémet, vajon megfelelek-e a követelményeknek?!

Az első felvételin már bejutottam, aminek nagyon örültem. Ezután azzal bíztattam magam, hogy valahogy el fog telni az a négy év.

Az első évharmad kissé szokatlan volt az új környezetben, az új barátok és barátnők között. A második évharmadban már sokkal közelebb éreztem magamhoz osztálytársaimat, tanárait és az egész iskolát, úgyszintén a várost is.

Osztálytársaimmal nagyon jól egyezem. Megértjük egymást az osztályfőnöknővel is, aki nagyon kedves mindenkihez.

A harmadik évharmad nagyon rövid és zsúfolt volt, de már véget is ért. Én nagyon szeretem a kollégiumban és gondolom, hogy az aki az idén ide fog felvételizni, nemcsak hogy nem fogja megbánni, de meg is fogja szeretni az itteni életet, munkát, tanulást.

Mindenik tantárgyat szeretem, de kedvenc tantárgyaim a magyar irodalom, a vallás és az angol. Remélem, hogy ebben a nagymúltú iskolában és ebben a szép városban a tudományok elsajátítása mellett jó erkölcsöt, helyes viselkedést és még sok mindent fogok megtanulni. Nagyon szeretek a templomba járni, ezért gyakran részt veszek vasárnaponként a belvárosi unitárius templomban tartott istentiszteleteken. Pünkösd ünnepén is itt vettem - hazagondolva Nagyajtára - úrvacsorát.

Gyertek továbbtanulni Kolozsvárra! Sok sikert kívánok az ideje felvételizőknek!

CZINTOS MÓNICA IX. oszt. tanuló

A tantestület nagy része igyekezett odaadó munkát kifejteni. Említést érdemel Macelar Ludovic következetessége, aki minden lehetőséget kihasznál (pótórák, helyettesítés) azért, hogy a tanulók hiányos román nyelv ismereteit pótolja. Segítő órákat tartott Márton Péter matematika tanár a IX. osztályoknak, különösen a tanév első részében, mivel több tanuló alapvető kérdésekben nehézséggel küzdött.

A munkaszellem mindkét osztályban jónak mondható általában, aminek fenntartásában következetes a két osztályfőnök is, Székely Anikó és Czire Irma tanárnők.

A tanulók fegyelmével, magatartásával nem volt problémánk.

A III. évharmadban az Orbán Balázs Gimnáziumban megszervezett iskolahét rendezvényein tanulóink is sikeresen szerepeltek:

- 12 tanuló írt dolgozatot a tudományos ülésszakra, amiből 2 tanuló II. helyezést ért el.

- az ünnepi műsoron az énekkar szerepelt, valamint négy tanuló zongorázott.

Ugyancsak a III. évharmadban a X. osztály csapata az Emese álma - honismereti vetélkedő során eljutott az erdélyi döntőig és Fekete Tünde X. osztályos tanuló megyei II. helyezést ért el a Csíkszeredában rendezett Lucian Blaga szavalo versenyen.

Nagy élményt jelentett a X. osztály tanulóinak, valamint a résztvevő tanároknak, a kolozsvári Unitárius Kollégium X-es tanulóival és tanáraival megtartott találkozó Kolozsváron, illetve Székelykeresztúron. Ezeket a találkozókat - megfelelő tartalom biztosításával - véleményünk szerint hagyományossá lehetne tenni a következő tanévek során.

Mindkét osztály tanulói hasznos ismereteket szereztek az informatika, valamint a gyors- és gépírás órákon, amihez szükséges gépeket, berendezéseket, szaktanárt az Orbán Balázs Gimnázium Igazgatósága biztosított. Ezen ismeretek elsajátítása nagyon előnyös tanulóinknak, hiszen bármely pályán hasznosíthatják. Tekintettel arra, hogy profilunk humán jellegű, külön engedélyt kellett kérnünk a Megyei Tanfelügyelőségtől az informatika oktatására, mint opcionális tantárgyra. Ezt az engedélyt a Tanfelügyelőség megadta.

A tanulók egész tanévben, minden reggel áhítaton vettek részt az unitárius gyülekezeti teremben, nagyrészüktagja a Dávid Ferenc Unitárius Ifjúsági Egyletnek.

Továbbra is nélkülözhetetlen anyagi támogatást kaptunk E.K. Tanácstól, a Gyámszülői Közösség Alapítványától, a Gellérd Imre Alapítványtól (2 számítógép, 4 elektromos orgona). Így a bentlakó tanulóink tanulmányi előmenetelüktől függően anyagi segítségben részesülhetnek, biztosíthatuk az énekvezér-képzést, valamint óradíj-pótlékot a tanároknak. Sikerült biztosítani az anyagi fedezetet a cserkészcsapat július 14-től kezdődő nyári táborozásához a fent említett támogatásokból. Ugyancsak lehetőségünk volt jutalmazni az évszáró ünnepségen - ami istentisztelettel kezdődött az unitárius templomban - az éltanulókat és a tanév folyamán különböző munkákban kitűnt tanulókat.

A tanév folyamán a különböző kérdések megoldásában az Unitárius Szemináriumi Líceum Elöljárósága hozott határozatot az E.K. Tanács képviselőjének, Gálfalvi Sándor főgondnok úrnak jelenlétében.

Értékeljük az Unitárius Püspökség állandó érdeklődését munkánk iránt, ami megnyilvánult dr. Erdő János püspök úrnak a tanév folyamán iskolánknál tett látogatásaiban és a tanórákon való részvételében is.

FEKETE JÁNOS igazgató

Május végén, június elején országosan megszaporodnak a közgyűlések, kongresszusok, emlékülések, ünnepi rendezvények. Az idén egymást követte a május 24-27. közötti Apáczai-napok és a május 29-től június 3-ig tartó Brassai-hét. A kettő közé pedig beékelődött az RMDSZ IV. kongresszusa. Az Apáczai-napok azzal, hogy egybekapcsolták a nagy író-pedagógus születése 370. évfordulójának egyházi megünneplésével, országos jellegűt kapott, s az ünnepséget Gergely István szobrászművész - eddig a Brassai épületben őrzött - Apáczai-domborművének a nevét viselő iskola dísztermében történt újbóli elhelyezése, felszentelése tette még emlékezetesebbé.

A Brassai-hét, bár nem igyekezett ki-törni az iskola falai közül, számos újdonsággal szolgált. Mindazt folytatta, ami az előző 25 alkalommal bevált, de nem ragaszkodott mereven a hagyományokhoz. Mindjárt a május 29-i megnyitót is eltért a szokásostól. Az eddigi udvari négyszög helyett az épület művészien kiképzett előcsarnoka szolgált színhelyül. Itt dr. Erdő János unitárius püspök mondotta Brassai és a magyar nyelv kapcsolatáról a bevezető beszédet, majd imáját követően Cucu Imola igazgatónő szövegezte az egybegyűlteket, ezután a VI.-os Dobri Réka Brassai életpályáját méltatta, Sebestyén Ákos, a X. unitárius osztály tanulója pedig Berde Mózsai pályafutását vázolta. A két mell-szobor megkoszorúzását követően az iskola énekkara Bazsó Dombi Ferenc vezényletével adott elő néhány számot. Délben sor került a temetőben Brassai sírjának a megkoszorúzására is, itt Kovács Nemere igazgató megemlékezése hangzott el. A továbbiakban egymást követték a kiállítás-megnyitók. A díszteremben a diákok rajz- és szobor-tárlatának bemutatásakor az unitárius osztályok énekkara lépett fel Majó Julianna vezényletével. Ezt követte egy másik teremben a kézimunka-kiállítás, végül pedig a művész-tanárok könyvtárbeli tárlat-megnyitójára került sor: az idén is Kovács Ildikó rajztanárnő állította ki munkáit, két portréja mellett hét tájképpel szerepelt, ezek mind a torockói hajnali táj színárnyalatait variálták. Dr. Teodorescu Réka, az iskola logopedusa, a tőle megszokott lírai hangvételű hét csendélettel jelentkezett.

A délután hatkor sorrakerülő második megnyitót és koszorúzás ismét újdonságként hatott: ezen az estis tanulók kapcsolódhattak be a Brassai-hétbe. Doina Iancu igazgatónő románul, e sorok írója magyarul ismertette, hogy miért került a két mellszobor az előcsarnokba, s milyen hagyományok kötődnek a Brassai-héthez. Az első napot Csögör

BRASSAI-HÉT A KOLLÉGIUMBAN 1995

Enikő és Tibád Levente magyartanárok rendezte, a Báthory és Brassai líceumok tanulóinak közös Radnóti-szavalóestje zárta a díszteremben.

A második nap kevésbé volt zsúfolt. A Kovács Nemere igazgató és diák munkatársai délben megnyitót kiállítását a "Szemléltetés iskolánkban száz évvel ezelőtt" címet viselte, s az Unitárius Kollégium egykori, szertárakban található oktató eszközeit mutatta be. A tanulók délutáni tudományos ülészakát most is a Kriza János Önképzőkör szervezte. A meghirdetett pályázatokra szakonként két-három dolgozat érkezett be, közülük nyolcat minősítettek első helyezéssel. Iskolatörténeti vonatkozása miatt kiemeljük Csergezán Heléna (XII.) "Brassai Sámuel, László Tihamér és Heinrich László a hőerőgépekről", Pál Renáta (XI.) "Kolozsvári emléktáblák", Fülöp Alpár (X.U) "Balázs Ferenc" című dolgozatát. A pályázat menetét és eredményeit Kovács Katalin, a kör védnök tanára értékelte.

A harmadik, szerdai nap újdonsága a Kovács Katalin vezette filmesztétika kör bemutatkozása volt. Nyolc X-XI. osztályos diák egy-egy videofilmjét lehetett megtekinteni. Utána Lőrinczi László (XI.) az őszi zwollei látogatáson készített riportfilmje került műsorra. Délután három rendezvény futott párhuzamosan. Az elemistákat a Puck bábszínház szórakoztatta, a román estisek irodalmi kört tartottak, a tanárok Csotanak András szervezte fizikumbelei felolvasó ülészakán pedig 13 dolgozat hangzott el. Közülük csak az iskolatörténeti vonatkozásúakra térünk ki. A meghívottként szereplő dr. Benkő András zenetörténész a száz éve született kollégiumi tanítvány, Lakatos István életpályáját ismertette. E sorok írója a szintén tanítvány és első unitárius iskolaorvos, dr. Gyergyai Árpád tragikus sorsát idézte fel születése 150. évfordulója alkalmából. Darvai Béla "Brassai..." talányos cím alatt számba vette, hogy hány Brassai nevűről tudnak a lexikonok, s rámutatott: csak nálunk jelenti egyértelműen a polihisztor e név. Fazakas István a Ratio Educationis (1777) tanügyi törvény előírásait elemezte.

Csütörtök már hagyományosan a sportnap. Ekkor játsszák három tornanár vezetésével a döntő mérkőzéseket. Kosárlabdában és kézilabdában a XII. A

csapata került az élre, labdarúgásban a XI. A nyert. Leánykézilabdában a X. C, minifutballban a IV. A bizonyult a legjobbnak. A szünetben gólyalásbas és sílécés váltófutás szórakoztatta a szurkolókat. A versenyek eredményét Szöllösi Ferenc volt igazgató, a Brassai-hét elindítója értékelte, s ő nyújtotta át a kupákat, a díjakat.

A sporton kívül gasztronómiai Ki mit tud? verseny, tanároknak szervezett "pótérettségi", gimnazisták teadélutánja, valamint a Bogács néptanegyettes "Kelektótya" című Könczei Csongor rendezte előadás színezte a nap műsorát. Estére pedig megérkezett a debreceni Brassai Sámuel Szakközépiskola autóbuzsnyai diák-tanár küldöttsége.

Pénteken a debreceniek városnézésen vehettek részt, megismerkedtek az iskola életével, hagyományaival. Ők még csak két éve vették fel a nagy kolozsvári polihisztor nevét. Most a két "Brassai" testvériskolai kapcsolatot létesített. A vendégek is eljöttek a délutáni díjkiosztásra, majd telt ház előtt a Molnos Sára vezette Mákvirág csoport előadta Déry Tibor "Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról" című darabját, a Bóbita együttes (irányítója Jánosi Ibolya) egy Karinthy-jelenettel szórakoztatott. A tervezett udvari táncest az eső miatt elmaradt, így a két iskola diákjai a díszteremben, tanárai egy tanteremben tartottak ismerkedési estélyt.

A szombati nap már évek óta a torockói emlékkirándulásra van fenntartva. Az idén az iskola legfiatalabb tanárnője, a földrajz szakos Bán Edit vállalta a szervezést. Az iskola autóbuzsnyos csoportjához a debreceniek is csatlakoztak. Brassai szülőházának emléktáblája előtt Málnási Ferenc magyartanár mondott koszorúzási beszédet. A Brassaisi Véndiák Alapítvány torockói Ifjúsági Háza még május 13-án megnyitott Tóbiás Éva galériájában Vass Albert nagyenyedi festőművész Hantz Lám irén szervezte közel félszáz képet bemutató kiállítását is megtekintették. A képek többsége torockói vonatkozású.

A sajtó az idén is figyelemmel követte a hét műsorát. A Szabadság május 27-i és 30-i, száma jelezte majd ismertette a megnyitást. Az előbbi számban a torockói galériáról Hantz Lám Irén cikket közölt. A sportnapról Turós-Jakab László a június 3-i számban írt lelkes hangvételű. A június 6-i Szabadság oldalain Németh Júlia a két tanár kiállította képeket ajánlja megtekintésre. A bukaresti rádió magyar adása szintén június 6-i 15 órakor kezdődő adásában számolt be a hét esemény-sorozatáról.

Dr. GAAL GYÖRGY

Hírek a kövendi egyházközség életéből

Ünnepélyes keretek között tartottuk meg ebben az esztendőben is az Esperesi Vizsgálószeretetet a kövendi egyházközségben. Június 18-án d.e. 11 órai kezdettel Nagy Ödön várfalvi lelkész, mint köri jegyzőhelyettes tartott istentiszteletet a szép számú gyülekezet részvételével. Az istentisztelet keretében évről-évre került sor, amelyen az óvodások, valamint az iskolaköteles gyermekek szavaltak. A mintegy 45 gyermek szavalata előtt a helybeli lelkész kifejezte azon véleményét, hogy ha a jövő ígérete adva van számunkra, akkor a lehetőség kihasználása kötelesség mind a szülők, mind a nevelők részéről, ellenkező esetben tetteink híjával találatnak. Műsorbevezető beszédében azt is kihangsúlyozta, hogy a megváltozott körülmények hatására az iskolai vallásnevelés tágabb és reményteljesebb lehetőségeket nyitott ebben a gyülekezetben is, és ezen túlmenően, a rendszeres templomlátogatás gyermekeink lelki gazdagodását szolgálták.

A szavaltatok elhangzása után Simonfi Miklós gondnok meleg szavakkal üdvözölte a Vizsgálószeretet tagjait és a kebli-elöljáróság, valamint a hívek nevében biztosította arról, hogy az egyházközség a jövőben is megtesz mindent a jó ügy érdekében istenországunk építéséért.

Az elhangzottak után Pálfi Sz. Ferenc köri felügyelő-gondnok megköszönte a meleg fogadtatást és reményét fejezte ki az iránt, hogy az egyházközségi gondnok által megfogalmazott ígéretet valóra is válnak. Felhasználva a lehetőséget, Székelyné Surányi Ilona tiszteletes asszonynak tolmácsolta az aranyosszéki Nőszövetség üdvözlését, akik örömmel vették az általa kezdeményezett és megvalósított élelmiszersegélyt.

Ezek után Pap László esperes-helyettes megtartotta a Vizsgálószeretet Közgyűlést. Nagymúltú eklézsiában vagyunk most - mondotta bevezetőjében - és éppen ezért az ősök iránti tisztelet felhatalmaz arra, hogy dolgozzunk a valóság ismeréssel szem előtt tartva foglalkozzunk. Az egyházközség vallásnevelési életét tekintve nem ki-

elégítő a felnőttek templomlátogatásának vasárnaponkénti száma. Öröndetes azonban, hogy az ünnepnapokon ezt a csorbát próbálják kiküszöbölni. A gyermekek vallásnevelése és az ünnepélyeken való részvétele biztosíték arra, hogy az új nemzedék be fogja váltani a hozzáfűzött reményeket.

Az egyházközség anyagi szempontból jó képet adott és nemcsak saját gyarapodását tudta elősegíteni (két

perzsaszőnyeg vásárlása a templomba, 200 db. ülepárna a padokra, garázs lecementezése, új kapuk elkészítése, a tanácsterem ablakainak, ajtóinak és tornácának lefestése, a fürdőszoba modernizálása - automatikus vízpumpa és elektronikus vízmelegítő rendszer vásárlása -, végül pedig a torony bádoggjának lefestése) hanem a keresztényi szeretet jegyében a kisebb egyházközségeknek is tudott mindezekben felül nyújtani. Ezenkívül pedig az aranyosszéki gyermekek szavalóversenyéhez 20 000 lej értékben járult hozzá.

A Nőszövetség működését bizonyította a február 28-án megrendezett gondnoki-presbiteri találkozó is, amelyről a távozó vendégek magukkal vitték a kövendi asszonyok vendégszeretetének emlékét.

Az Ifjúsági Egylet tevékenységét az általuk előadott színdarab (lelkész-lelkészné rendezésében) megtanulása körvonalazta. Úgy lehet érezni, a régi Kövend szeretné megtalálni önmagát. Az előadásokból befolyt összeget a kultúrotthon javítására szánták.

Pap László esperes-helyettes végül a gyülekezet életére és további mun-

kájára Isten áldását kérve a gyűlést bezárta.

Az énekeskönyv 308. számú éneke eléneklése után az istentisztelet és az ünnepély véget ért.

A vendégek, valamint a Keblitanács tagjai szeretetvendégségen vettek részt az egyházközség gyülekezeti terében.

Kopjafaavatás és falutörténelem- ünneplés Kövenden

1995. aug. 6-án ünnepélyes keretek között került sor a kövendi unitárius egyházközség valamint a helyi RMDSZ közös szervezésében a háborúban elhalt hősök emlékére felállított kopjafa leleplezésére.

Az ünnepségsorozatot a de. 11 órakor kezdődő istentisztelet nyitotta meg, amelyen dr. Szabó Árpád teológiai professzor prédikált a szép számú gyülekezet előtt. Professzor affia beszédében felhívta a figyelmet a keskeny úton való járás szükségességére, az élet és a megmaradás érdekében.

Az istentisztelet keretén belül két keresztelelési szertartást is végzett a helybeli lelkész, amely a jövő biztosítékát erősítette és mutatta meg minden jelenlevőnek.

Utána Székely Miklós helybeli lelkész ismertette a 704 éves Kövend és a 13. században épült templom történetét.

Du. fél 2-kor a falu központjában felállított kopjafa leleplezésére került sor.

Miután Székely Miklós lelkész Kőlcsey szavaival megnyitotta az ünnepélyt, Buchwald Péter szenátor valamint a kolozsvári, tordai és környéki RMDSZ képviselők illetve elnökök és a várfalvi polgármester, Kanyaró Pál mondtak köszöntő beszédek. Ezek után elhelyezték a kegyelet koszorúit a fiatalok díszőrségétől körülvett kopjafa körül.

Dr. Szabó Árpád a leleplezési beszédében kihangsúlyozta: ez a kopjafa egy égre mutató jel mindannyiunk számára, hogyan kell összekötni a múltat a jövővel.

A lepel lehullása után énekeskönyvünk 77. számú énekével adózott a mintegy 300 egybegyűlt a hősök emlékének.

SZÉKELY MIKLÓS lelkész-esperes

1. Történeti bevezetés

Korond a Görgényi-havasok utolsó havasalji települése. A Székelyudvarhelyt és Marosvásárhelyt összekötő országút átszeli a községet. A Firtos aljában a Korond vize és a Kebele-pataka egybefolyásánál fekszik. Lélekszáma mintegy ötezer lélek. A lakosságának vallása róm. katolikus és unitárius, nemzetisége magyar (székely) és roma. A falu keletkezésével kapcsolatban nincsenek adataink. A település keletkezésének idejével és helyével kapcsolatban különböző feltevések léteznek. A legrégebb utalást Korondra nézve Orbán Balázs A Székelyföld leírása c. munkájában találjuk. Esszerint "Korond Kornud néven már 1332-ben önálló egyházmegye a pápai dézmák registrumának 1332-ik évi rovatában 681. lapon...van bejegyezve."

A falu lakóinak nagy többsége még a reformáció korában a szomszédos Atyha településsel együtt unitárius vallású lesz. Geréb Zsigmond Unitárius lelkészek 1568-tól című kéziratos könyvében "Péter pap" nevét említi, aki 1569-ben Korondon unitárius lelkész. A reformáció korától kezdve a többségben levő unitáriusok és a kisebbségben levő római katolikusok ugyanazon templomot használták, amelynek hajóját deszkafallal kettéválasztották. Ez a templom a 13. század végén épült romaneszk-gótikus átmeneti építészeti stílusban. 150 éven keresztül békésen, egymás mellett megférve éltek meg hitéletüket egy templomban a két felekezet hívei.

Az erdélyi Gubernium 1719. évi rendelete, az ellenreformáció nyomására, a közösen használt templomból az unitáriusokat kirekesztette és így egyik napról a másikra templom nélkül maradtak. Dávid László A középkori Udvarhelyszék művészeti emlékei c. könyvében azt írja, hogy "a korondi katolikusok csináltattak egy kápolnát Anno 1648." Ez a kápolna a "parochiális fundus" észak-keleti

A KORONDI UNITÁRIUS TEMPLOM

1994 -

részeben állott. Minden valószínűség szerint az 1719. évi guberniumi rendelet az unitáriusok veszteségét a kápolna birtokba adásával pótolta.

Az unitáriusokat azonban nem elgátította ki a kápolna, amely már méreténél fogva sem volt megfelelő. Ezért 1720-ban templomépítéshez fogtak. Uzoni Fosztó István egyháztörténetnek II. kötetében tudósít a templomépítéséről. Az építés 30 évig tartott. Ennek oka az volt, hogy az építés terhet sok unitárius család nem vállalta és áttért a római katolikus vallásra. A megmaradt mintegy 30 család nagy áldozatok árán 1750-ig befejezte a templom építését. 1749. július 5-én Kövendi János aranyoskőri esperes körlevelében arról tudósít, hogy "a korondi unitárius templom különben készen van, de még nincsen mennyezete és erre gyűjtés van indítva." Ez azt bizonyítja, hogy a hitükhöz hű maradt korondi unitáriusok az egyetemes unitárius közösség támogatását is élvezték. 1750-ben tehát készen áll a templom; építési költségeinek végösszege 407 magyar forint. A templom alaprajza, a támpilléres tagolás, az elliptikus ívű ajtókeretek arra engednek következtetni, hogy a templom a késő gótika egyik legkritkábban alkalmazott formáját utánozza.

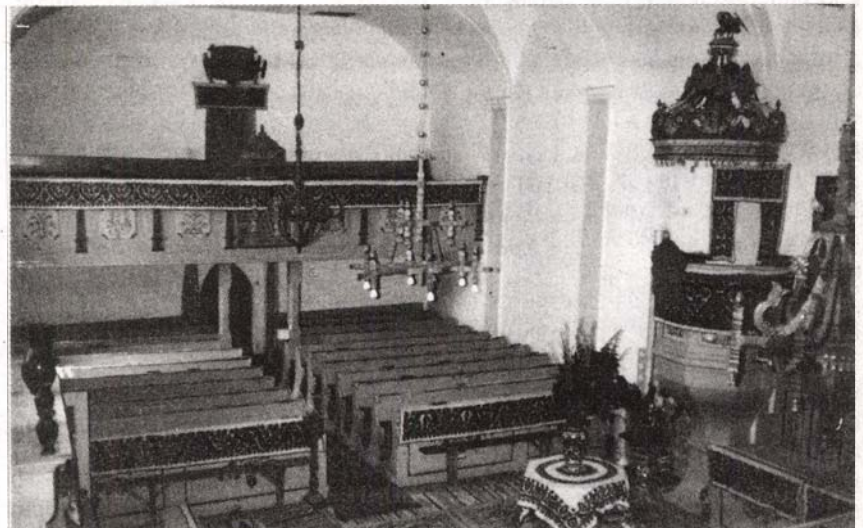
E templom falai fontos egyháztörténeti és egyben kultúrtörténeti jelentőségű esemény tanúi voltak. Gondolunk itt, az 1841. augusztus 22-28. között tartott Zsinati Főtanács ülésére, amely oktatási reformot fogadott el az unitárius iskolákba oktatási nyelvként az anyanyelv bevezetését a latin helyett.

Az egyházközségben a templom mellett mindig ott volt az iskola is. Írásos emléket találtunk az énlakai egyházközség levéltárában, amely szerint 1696-ban unitárius iskola működött Korondon. Híveink az évszázadok küzdelmes éveiben egymás mellett építették, védtek és őrizték a templomot és az iskolát.

Az egyházközség 1820-ban és 1892-ben végzett nagyobb szabású javításokat a templomon. 1892-ben a torony zsindefedélét vörösrézlemezrel cserélték ki, míg a tornyot díszítő gömböt és csillagot sárgarézlemezről készítették. Egyházunkban még csak Firtosváralján találunk rézlemezrel fedett templomtornyot.

2. A legújabb javítási munkálatok

Közelebbről 1971-ben végzett az egyházközség külső és belső javítást a templomon, majd 1982-ben ismét külső javításra került sor. Az 1990-es

KÜLSŐ ÉS BELSŐ JAVÍTÁSA 1995-BEN

évek elejére a földrengés és az 1989-es vihar eléggé megrongálta mind a tornyot, mind a templom épületét. A dél-nyugati fal meghasadt és süllyedni kezdett. A templom bádofedelén rozsdavirágok szaporodtak a külső oldalfalakon a vakolat megbomlott, a csatorna elrozsdásodott. Tehát a templomunk megérett a külső és belső javításra. Híveinkkel együtt számtalanszor tettük fel a kérdést: Miből és hogyan?! A megromlott gazdasági helyzet és a növekvő infláció is aggodalomra adott okot.

Lelkes híveink támogatásával 1993 novemberében javítási alapot létesítettünk. A begyűlt önkéntes adományokból beszereltük a szükséges építési anyagokat. 1994 tavaszán hozzákezdünk a munkához:

- közmunkával, helyi szakembereink irányításával alátámasztottuk a süllyedő falat és a talajvizet levezettük;

- ezután a templom belső javítása következett, ami jól sikerült és lelkesített a további cselekvésre;

- híveink adományai lehetővé tették, hogy 1994. szeptemberében és október elején a torony javítását elvégeztük, a templom bádofedelét kijavítottuk és a csatornát 60 m hosszúságban kicseréltük;

- 1995-re a templom külső javítása maradt, amit május hónapban sikerült elvégeznünk;

- az adományok végül lehetővé tették, hogy megjavítsuk a templomot körülvevő kőkerítést és 35 négyzetméter járdát készítsünk.

A fesorolt munkálatok anyag, munkadíj és közmunka értéke összesen 6 387 611 lej volt. Hangsúlyozni kívánom, hogy a fenti összeg híveink önkéntes adománya és közmunkájának értéke.

Köszönjük mindenekelőtt a mi egy Istenünk végtelen szeretetét és gondviselését, amit ez idő alatt is megtapasztaltunk mint hitünk, lelkesedésünk és erőnk kiapadhatatlan kútforrását.

Illesse köszönet az egyházközség gondnokát, pénztárnokát, jegyzőjét, lelkes keblitanácsát és minden egyes áldozatos szívű tagját, akik a templomépítő ősök hitének szellemében cselekedtek.

3. A megújított templom felavatása

A külsőleg és belsőleg egyaránt megszépült templom felavatására augusztus 13-án ünnepi istentisztelet keretében került sor. A szószéki szolgálatot dr. Szabó Árpád teol. tanár végezte, aki Zsolt 84,1-3.5-6

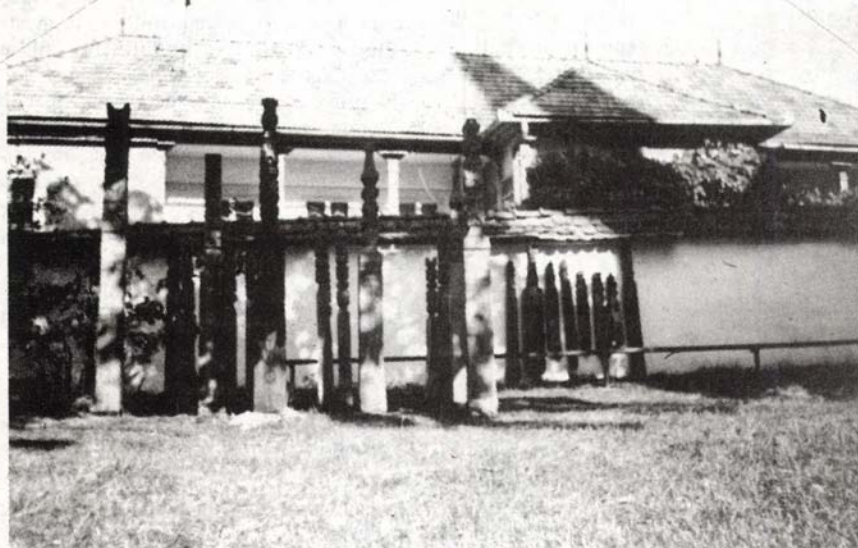
alapján a templom jelentőségéről és valláserkölcsei életünkben betöltött központi szerepéről beszélt. Farkas László, a gyülekezet lelkésze ismertette a templom rövid történetét és a mostani javítási munkálatok lefolyását és eredményeit. Az istentisztelet ünnepélyességét emelte a község szülöttének, Lőrincz Ágnes színművésznőnek szavatai, aki Reményik Sándor A kövek zsoldára és Akarom című verseit tolmácsolta valamint Dinnyés József budapesti előadóművész énekszámait, aki Szenczi Molnár Albert zsoldáraiból adott elő gitárkísérettel. Kiemelkedő jelentőséggel bírt az egyházközség újonnan alakult női kórusának szereplése, amely Farkas Margit énekesnő irányításával három énekkari számmal gyönyörködtette a gyülekezetet.

Az istentisztelet második felében a gyülekezet úrvacsoravételével adott hálát Istennek és erősítette testvéri közösségét a Jézusra való emlékezés által. Az úrvacsorai szolgálatot Dancs Lajos énlaki lelkész végezte IIKir 7,9 és Zsolt 67,7 alapján.

Az istentisztelet után a templomkertben folytatódott az ünnepély. Az egyházközség - közösen a Firtos Művelődési Egylettel - kopjafák felállításával emlékezett azokra a lelkészekre, akik kezdettől fogva a gyülekezetet szolgálták. A kopjafákat a helybeli iskola tanulóiból alakult fafaragó-kör tagjai faragták Bandi Dezső tanár úr lelkes és szakavatott irányításával.

Az ünnepélynek ezt a részét Farkas László lelkész nyitotta meg, szót adva Ambrus Lajosnak a Firtos Művelődési Egylet elnökének, György Józsefnek, az iskola igazgatójának és Bandi Dezső tanár úrnak, aki a kopjafák motívumainak jelképes jelentőségéről beszélt. Az ünnepély műsorában ismét részt vettek Lőrincz Ágnes művésznő és Dinnyés József előadóművész. A zárószavakat dr. Szabó Árpád teol. tanár mondta.

FARKAS LÁSZLÓ lelkész

FELHÍVÁS

Kedves nőtestvéreink, édesanyák, nagymamák!

Hozzátok fordulunk jelen felhívásunkkal: mentsük meg iskoláinkat, magyar tagozatainkat! Rajtatok áll, hogy éljétek az adott szűk lehetőségekkel és ne vigyék gyermekeiteket román iskolába!

Tudjuk azt, ahhoz, hogy az életben fiataljaink érvényesüljenek, szükséges a román nyelv ismerete s a mi érdekünk annak minél jobb elsajátítása. De ennek nem az a megoldása, hogy román osztályba írassuk gyermekeinket, ahol a román anyanyelvű gyermekekkel szemben hátrányban lesznek, mert minden alapvető ismeretet idegen nyelven kell elsajátítaniuk. Így eleve félszeg-nyelvűvé válnak, akik egyik nyelvet sem beszélnek tisztán.

Ezzel szemben, ha az alapismereteket anyanyelvükön tanulják meg, a tanultakat sokkal jobban megértik s később a román kifejezéseket könnyebben kötik a már elsajátított fogalmakhoz. Esetek száza bizonyítják, hogy magyarul tanuló gyermekek megállták helyüket a román egyetemen is és jól érvényesültek az életben, mert tudásuk biztos alapon állott. Emellett meg volt az az előnyük, hogy mindkét nyelven jól ki tudták magukat fejezni és gazdagabb szakirodalmat tudtak felhasználni.

Gondoljatok arra is, hogy ha román osztályba íratjátok gyermekeketek, számukra népünk irodalma, Kriza vadrózsái, Petőfi, Arany, Ady költészete, Jókai, Mikszáth, Móricz Zsigmond világa idegen lesz. Ha azt akarjuk, hogy népi kultúránk kincsei tovább éljenek sajátos színpoltként az emberiség színes szöttezésében, támogassátok a magyar iskolákat és a magyar tagozatokat!

U.N.O.Sz.

Mi vagyunk a csíkszeredai Unitárius Nőszövetség

Csakúgy mint eddig, 1995-ben is megszerveztük tevékenységünk programját. Nemzetiségünket és egyházunkat érintő eseményekről, történésekről, kimagasló személyiségeinkről tartott megemlékezések mellett a gyengébbek, a rászorulók megsegítése lett a fő célunk. Megtudtuk, hogy az Udvarhely melletti Lókodban működik egy öregotthon, ahol nagy szükség van szeretetre, jó szóra, megértésre. Megszerveztünk egy programot melynek keretében tagjaink rendszeres látogatásaikkal egy kis örömet, színt adnak tizenkét elhagyott, öreg ember hétköznapjainak.

Íme egy látogatás története Kisgyörgy Borbála nőszövetségi tag tolmácsolásában:

1995. április 22 - Gyönyörűen kel fel a Napa sok borús, havas, szomorú áprilisi idő után. Dombi Gyula gondnok a sofőr, vele tart Dombi Ibolya, Vitos Magdolna és Kisgyörgy Borbála, valamint a Dombi család IV. osztályos Gyuszika fia. Egészen "feldob" az utazás a frissen zöldülő Tolvajoson át. Udvarhelyen és környékén igazi tavasz van, virágzó fákkal, lángoló tulipánokkal. Megérkeztünk Lókodba. A 30 főre apadt faluban lévő öregotthonba. Szívélyesen fogad Kis Domokos tiszteletes és Kis Domokosné. a lelkész felesége, az öregotthon alapítója. létrehozója, mindenese. Ismerteti velünk munkájukat, az öregotthon ügyes-bajos dolgait, gondjaikat, örömeiket, anyagi helyzetüket. Megmutatják az épületet és megismerkedünk a lakókkal. Nyolc nővel és négy férfival.

Asztalt, padokat teszünk a verőfényes füves udvar közepébe, kirakjuk az általunk hozott tésztát, kávé, "asszonypálinkát". Kínálás közben elbeszélgetünk a lakókkal. Elmesélik sorsukat, bánataikat, örömeiket, közben a kereszteri gyermekotthon lakói, középiskolás fiatalok, tevékenykednek: a férfiakat borotválják, haját vágják, veteméneznak. Tevékenységükkel, sürgés-forgással, egészséges megjelenésükkel "fiatalságot lopnak" az udvara, felderítve a ráncos arcú embereket.

Dombi Gyuszika verseket szaval, énekel csengő hangján s utána az öregotthon lakói is rázendítenek egy-egy régi nótára, és mi csodálkozunk.

- Tudják meg, az énekkarban is énekeltem... - mondják többen.

Milyen szép hangúak kerültek ide egy csoportba. Kis Domokosné megköszöni látogatásunkat, külön-külön kifejezik hálójukat az otthon lakói.

- Jöjjenek még! Az Isten áldja meg magukat, s százannyit adjon, hogy adhassanak.

Megelégedéssel, szemünkben könnyel in-tegettünk a minket kikísérő háziaknak."

1994 őszén a "Hargita Népe" csíkszeredai napilap közzétette a budapesti Reménység Szigete erdélyi gyülekezet népfőiskola által meghirdetett pályázatot, melyben szociális témakör is szerepelt. Úgy gondoltuk, hogy benevezünk erre a pályázatra a lókodi programmal, Meglepetéssel és nagy örömmel vettük tudomásul az értesítést, miszerint augusztus 1-től egyhetes jutalomtáborozást nyertünk a Reménység Szigetén, melyen a nőszövetség minden tagja részt vehet. E nem várt jutalom még több segítségre és még nagyobb hozzáállásra kötelez minket, mert úgy érezzük, hogy minden általunk sikeresen orvosolt baj a bennünk levő sebekre is orvos-ság és minden ilyen célú utunkról lelkileg feltöltődve, megújulva térünk haza.

KELEMEN BÍBORKA

Felejtethetlen hét Cserefalván

A Romániai Keresztény Nők Ökumenikus Fórumának elnöknője, Soós Nóémi, Cserefalva lelkész-nője szervezésében részt vehettünk egy női csoportvezetőket felkészítő szemináriumon 1995. július 10-15, 17-22-ike között.

A svájci stílusban épült konferenciaközpontban magyar, német, román nőtestvéreinkkel együtt sikerült teljes összhangban egy érzelmdús hetet eltölteni.

Dr. Niederwolfsgruber Irma (Ausztria), Rácz Sarolta, Himberger Katalin (Magyarország) előadók apostoli munkát vállaltak és elhozták nekünk tudásuk legjavát. Játékosan, sok szemléltetőeszközzel a barátság, a szeretet hullámhosszán, nemzeti és felekezetre való tekintet nélkül az áldott ökuménia jegyében, megmutatták, hogy az általunk elkezdett munkaterületünkön együtt dolgozhatunk, egymást segítve, lelkünk művelésére, Istenünk legnagyobb dícsőségére.

Az előadás három nyelven folyt, ami színesebbé tette a kurzus időszakát, és rábízott arra, hogy mennyire rá tudunk hangolódni egymás problémájára, ha a megértés útját keressük.

Ugy érzem, hogy a tanultakat nőszövetségi munkánkban hasznosíthatjuk, ezért a Homoródszentmártoni Unitárius Személyiségfejlesztő Táborban igyekeztem mind-cél társaimmal megosztani.

Hálás köszönet illeti dr. Soós Csabát és kedves feleségét, Nóémit a szeretetteljes vendéglátásért.

VASS ILDIKÓ

BESZÁMOLÓ AZ V. UNITÁRIUS IFJÚSÁGI KONFERENCIÁRÓL

1995. augusztus 10-13-án a Maros megyei Bözödön gyűlt össze az erdélyi unitárius ifjúság a '89-es változások utáni V. országos méretű ifjúsági konferenciájára. A borús idő ellenére 287 ifjú jelentkezett e rangos eseményre, melynek megnyitó istentiszteletén, csütörtökön 19 órakor Kelemen Levente homoródoklánci- és Ilkei Árpád homoródújfalvi lelkész végzett szószéki szolgálatot. Ezt követően dr. Erdő János unitárius püspök köszöntötte az egybegyűlteket. A Püspök Úr javaslatára az ideji konferencia jelmondata lett: "De új eget és új földet várunk az ő ígérete szerint, a melyekben igazság lakozik" (2Pét 3,13). Kolcsár Sándor, a marosi egyházkör esperese köszöntő beszédében feltette a kérdést: "Mit jelent ma ifjúnak lenni?" Ezek után Krizbai Béla homoródújszentmártoni gy.s.lelkész olvasta fel Titkári jelentését. Az ünnepélyes megnyitó Benedek Mihály helybeli lelkész egyház- és falutörténetet ismertető előadásával ért véget. Az este ismerkedéssel, a régi "konferenciások" boldog találkozásával telt el.

A konferencia második napját áhítattal nyitotta meg, melyen Ferenczi Enikő V. éves teológiai hallgató szolgált. Reggeli után a templomban került sor Kiss Károly medgyesi lelkész "Van-e jövője a családnak? Van-e jövő család nélkül?" című előadására. A mintegy húszperces előadást az előző években is jól bevált vitacsoportokban beszélhették meg a résztvevők. D.u. fél há-

romtól Szász Ferenc brassói lelkész és Bardócz András tanár "Holtomiglan, holtáiglan?" címmel tartott előadást.

Péntek estéről nem hiányzott a kultúrműsor sem. A bözödi kórus, Benedek Mihály kezdeményezésére és vezetésével egyházi énekekkel és népdalokkal kedveskedett a nagyszámú közönségnek. Az erdőszentgyörgyi néptáncscsoport zenészei és táncosai jóvoltából a jelenlevők megismerhették a helyi táncokat, népdalokat. A kultúrest a magyarsárosi unitárius ifjak egyfelvonásos vígjátékával zárult. A pénteki napot, úgy éjfél tájban, a tábornút mellett vidám énekléssel búcsúztatta az ifjúság.

Szombaton reggel ismét áhítatra hívta a falu népét és a konferencia tagjait a harang. A szószéki szolgálatot Koppándi Botond IV. éves teológiai hallgató végezte.

Fél tízről dr. Rezi Elek teológiai tanár és Bocz Judit pszichológus "A család helyzete Erdélyben" címen tartott előadást, mely után ismét vitacsoportokban folyt a megbeszélés. Ezen a napon néprajzi ismeretei is bővültek az ifjúságnak, Barabás László néprajzkutató tartott videofilmes előadást az érdeklődőknek. Ebéd után az iskolában rendezett kiállítást tekinthették meg a szalmafonást kedvelők. A bözödiek kezűgyességét bizonyította a szalmakalapok, falvédők, ízléses szalmafonatok sokasága. A kirándulni vágyóknak sem maradt adósa a szervező bizottság. Szombaton délután az egy hete felavatott

bözödújfalvi emlékművet tekinthették meg a múltat s a vallási türelmet értékelni tudók. Este a bethlenszentmiklósi ifjúság, Tamási Áron: Hullámzó völegény című színjátékával szolgáltatta a hasznos szórakozást.

Vasárnap került sor az új vezetőség megválasztására. Megelégedéssel tapasztaltuk, hogy unitárius ifjúságunk életképes, tenniakáró ifjúság. Erre utalt az is, hogy a választások során a jobb működés érdekében a küldöttek egy része a választást döntően befolyásoló javaslattal állt elő. A javaslat sajnos későn érkezett, ahhoz, hogy gyakorlatban alkalmazhassák, ezért a következő elhatározás született: "A választmány úgy határozott, hogy a jelenlegi helyzetből az egyetlen demokratikus megoldás, ha a régi vezetőség ideiglenes hatállyal egyelőre tovább működik. Jelenleg az egyetlen változás az, hogy a választmány egyhangúlag Kriza János kolozsvári gy.s.lelkész bízta meg a titkári teendők elvégzésével, tekintettel Krizbai Béla gy.s.lelkész elfoglaltságára. A választások lebonyolítására javasoljuk, hogy az öt egyházkör ifjúsága a jelenlegi kezdeményezést továbbvive, 1995. november 1-ig szorosán együttműködve állítsa össze a jelöltlistát és válassza meg az új vezetőséget." (Részlet a választmány nyilatkozatából.)

Az ideiglenes vezetőség tagjai: elnök Kelemen Levente oklánci lelkész, alelnökök - Ilkei Árpád h.újfalvi, Kovács Sándor Kolozsvár-monostori lelkész, titkár - Kriza János kolozsvári gy.s.lelkész, a jegyzői teendőket ideiglenesen a titkár végzi, pénztáros - Szabó László teológiai hallgató.

A konferencia záróistentiszteletén a helybeli lelkész, Benedek Mihály végzett szószéki szolgálatot. Az elnöki zárószavak előtt felolvasásra került a Konferencia Nyilatkozata, majd Kelemen Levente bezárta a konferenciát.

A templom előtt a Bözödi Unitárius Ifjúsági Konferencia Jótékonyági Bizottsága általános derűltség közepette kiosztotta az arra érdemültek okleveleit és ezzel az V., illetve XIX. ifjúsági konferencia véget ért. Az Isten áldja meg a Konferencia házigazdáit és résztvevőit.

KOVÁCS SÁNDOR

Dr. Erdő János püspök és a szervezők egy csoportja

NYILATKOZAT

1995. augusztus 10-13-án a Maros megyei Bözödön gyűltünk össze a XIX., 1989 utáni V. Unitárius Ifjúsági Konferenciánkra. Konferenciánk az alábbi nyilatkozatot teszi közzé:

1. Az elhangzott előadások fontos kérdésekre adtak választ. Kiss Károly megyesi lelkész VAN-E JÖVŐJE A CSALÁDNAK? VAN-E JÖVŐ CSALÁD NÉLKÜL?, Szász Ferenc brassói lelkész és Bardócz András tanár HOLTO-MIGLAN, HOLTÁIGLAN?, dr. Rezi Elek teológiai tanár és Bocz Judith pszichológus a SZERELEM, PÁRVÁLASZ-TÁS, HÁZASSÁG útvesztőiben próbálták eligazítást adni.

2. A résztvevők számát tekintve - 287 személy - örömmel állapíthatjuk meg, hogy sem a távolság, sem az anyagi nehézségek nem jelenthetnek akadályt az unitárius ifjúság jövőt építő optimizmusának útjában.

3. A megvitatott kérdések, ha nem is teljes mértékben, de részben megvilágították a követendő utat az élet egyik fontos lépésében, a családalapításban.

4. Jó eredménynek tartjuk, hogy jelen konferencián sikerült megvitatni és szükség szerint kiegészíteni az új Szervezeti Szabályzatunkat. Ezzel lehetőséget teremtettünk az ifjúsági élet szervezettebb kibontakozására, önállóságára.

5. Olyan helyen gyűltünk össze - Bözödújfalú közelében -, ahol a múlt szomorú emlékei elevenen élnek az itt lakók lelkében. A tóból kimagasló eltűnt falu templomtornyai indíttatást jelentettek, hogy számot vessünk a múlttal és a jelennel s igyekezzünk úgy élni és dolgozni, hogy a múlt tragédiái ne ismétlődjenek meg.

6. "De új eget és új földet várunk az ő ígérete szerint, a melyekben igazság lakozik" (2Pét 3,13) jelszóval tiltakozunk a Tanügyi Törvény ellen, mely sérti alapvető emberi jogainkat és veszélyezteti kulturális és vallási fennmaradásunkat.

7. Határozottan kérjük iskoláink, egyetemeink helyreállítását, egyházi vagyunk visszaszolgáltatását, hogy ifjúságunk biztos léptekkel indulhasson a tanulás, önmegvalósítás útján anyanyelvünk korlátlan használatával.

8. Jelen konferenciánkon is tanúbizonyságát tesszük annak, hogy mi maradni kívánunk ősi hazánkban, társnemzetként vállalva a küzdelmet, hogy gyermekeink új világot örököljenek.

9. Az Unitárius Ifjúság bözödi konferenciája ezúttal is bálás köszönetét nyilvánítja az Egyházi Főhatóság erkölcsi és anyagi támogatásáért. Illese köszönet a bözödi egyházközség vezetőségét, híveit, ifjúsági- és nőegyletet, Benedek Mihályt és feleségét, Enikőt, hogy a konferenciának és résztvevőinek otthont biztosítottak.

A gondviselő Isten áldása kísérje további munkánkat és mindnyájunk életét.

Teológiai évváró és szakvizsga

Június mindig a vizsgák hónapja. Ebben az iskolai évben a vizsgaidőszak korábban, már májusban megkezdődött, mert június elején a pünkösdi ünnepek, ill. legáció megszakították a vizsgázás folytonosságát. Ennek ellenére a legációs szolgálatok is jól sikerültek és a vizsgaidőszak is eredményesen zárult. Az évváró ünnepély június 25-én volt. Délelőtt a teplomban a lelkészi szolgálatot dr. Erdő János püspök (IKor 14,15.20) végezte. A délután tartott évváró ünnepélyen elkészített mérleg, amely az 1994/95-ös tanévet értékelte, számunkra igen kedvező képet mutatott. A jutalmak kiosztásakor, tanulmányi eredményükért jutalomban részesültek: Pap Mária V., Czire Szabolcs IV., Kocs Júlia, Lőrinczi Lajos, Gyerő Dávid III. éves hallgatók, míg Dimény József IV. éves pályamunkájáért, Szabó László III. éves pedig a prédikációírásban mutatott eredményéért kapott jutalmat.

Hallgatóink a nyár folyamán a kirendelt egyházközségekben teljesítenek szolgálatot, de bárhol prédikálnak, ahol szolgálatukra igény van.

Az V. évfolyamon nyolc hallgató nyert végbizonyítványt (absolutoriumot) vizsgáik befejezésekor, és nyert jogot arra, hogy szakvizsgára álljon: Jakab Zsolt, Józsa Lajos, Kriza János, Krizbai Béla, Lázár Levente, Molnár Lehel, Papp Mária és Zsigmond Kinga. A szakvizsga időpontját július 17-22.-re állapította meg a tanári kar, hogy a hallgatóknak legyen ideje megfelelően felkészülni a teológiai tanulmányaikat bezáró vizsgára.

A szakvizsgára hét hallgató jelentkezett, mivel Molnár Lehel egészségi okokra hivatkozva kérte, hogy az őszi vizsgaidőszakban vizsgázhasson. A hét hallgató közül hatan sikeresen vizsgáztak, Krizbai Béla szintén egészségi okok miatt az utolsó szóbeli vizsgáját kénytelen volt őszre halasztani.

A vizsga eredménye: Jakab Zsolt 7,65; Józsa Lajos 7,54; Kriza János 8,41; Lázár Levente 7,51; Pap Mária 9,77 és Zsigmond Kinga 8,93. A hallgatók, ill. most már gyakorló segédlelkészek közvetlenül a vizsga befejezése után megkapták Püspök afiától szolgálati megbízatásukat.

Dr. SZABÓ ÁRPÁD

Dávid, a pásztorfiú

Saul hamarosan harcba keveredett a filiszteusokkal, akik erősen szorongatták Izraelt. Váltakozó szerencsével folyt a háború.

Egy alkalommal két szemközti hegyen táborozott a két sereg. A filiszteusok közül kivált egy hatalmas termetű harcos: Góliát volt a neve. Tetőtől talpig páncél takarta. Amikor hallótávolságra ért, átkiáltott Izrael táborába:

- Válasszatok ki magatok közül egy embert, hogy megívjon velem! Amelyikünk győz, annak a serege legyen a győztes! A másik fél szolgáljon a győztesnek!

Dermedt csend volt a válasz. Senki sem mert kiállni Góliát ellen. A filiszteus minden reggel előállt, és kiáltozott. Egyik reggel jelentették Saulnak:

- Itt van egy fiatal pásztorfiú, kész a bajvívásra!

- Hozzátok elém! - parancsolta Saul.

Odavezették Saul elé Dávidot. Piros arcú, kedves tekintetű pásztorfiú volt. Az édesanyja küldte el a táborba, hogy ennivalót vigyen a seregben szolgáló bátyjainak. Amikor odaért, meghallotta, hogy Góliát éppen Izrael Istenét szidalmazza. Ekkor elszánta magát a bajvívásra. Bátyjai le akarták beszélni, de ő nem tárgált. Így hát a király elé vitték. Saul végigmérte:

- Nem mehetsz a viadalra, fiatal vagy még. Góliát harcedzett férfi.

Dávid csendesen válaszolt:

- Pásztor a te szolgád, apja juhait mellett. Ha jött egy oroszlán vagy medve és elragadott egy bárányt, utána mentem, leterítettem és megöltem. Így jár majd ez a pogány filiszteus is. Az Úr, aki megmentett engem az oroszlántól és medvétől, meg fog menteni a filiszteus kezéből is.

Saul ráadta Dávidra a maga királyi páncélját.

- Menj el, az Úr legyen veled!

Dávid persze lépni sem tudott a nehéz súlyú harci felszerelésben. Levetette magáról és

kézbe vette a pásztorbotját. A paralból öt sima kavicsot tett a táskájába és parittyával a kezében közeledett a filiszteushoz.

Góliát már messziről kiabált:

- Kutya vagyok én, hogy bottal jössz hozzám?! és szidta, gyalázta Dávidot és Istenét.

Dávid így válaszolt:

- Te karddal, lándzsával jössz ellenem. Én a Seregek Urának, Izrael Istenének nevében indulok ellened! És megtudja mindenki a földön, hogy van Izraelnek Istene!

Benyúlt a tarisznyájába és kivett belőle egy kavicsot. Beletette a parittyába és elröpítette. A kő belefúródott a sisak széle alatt Góliát homlokába. Az óriás arccal a földre zuhant. Dávid odafutott hozzá, kihúzta hüvelyéből Góliát kardját és azzal ölte meg a filiszteust. A filiszteusok rémülten menekültek, Izrael seregei üldözték őket.

Dávid a király udvarába került. Valahányszor gonosz gondolatok gyötörték Sault, Dávid a hárfát pengette és a király megnyugodott. A király féltékeny lett Dávidra. Jonatán, Saul fia, Dávid testi-lelki jóbarátja volt. Saul többször is Dávid életére tört. Ha Dávidnak menekülnie kellett, Jonatán készségesen segített barátjának. Dávid pedig hú embereivel a hegyekben bújdosott, barlangokban rejtőzködött el. Isten mindvégig vele volt. Sámuel pedig még halála előtt megjövendölte, hogy Saul után Dávid lesz a király.

Egyházi hírek

Az Egyházi Képviselő Tanács június 22-én tartotta II. évnegyvedi ülését. Az elnöki megnyitó után az elnökileg elintézett fontosabb adminisztratív ügyekről előterjesztett jelentés hangzott el, amely beszámolt az előző ülés határozatainak végrehajtásáról és az alábbi eseményekről:

• Az angliai unitárius egyház meghívására dr. Erdő János püspök április 11-23. között látogatást tett az angol unitáriusok egyházi központjában, néhány gyülekezetben és részt vett az április 18-22. napjain Chesterben tartott évi közgyűlésen (a General Assembly egyházszervezetileg megfelel a mi Egyházi Főtanácsunknak).

• A Dávid Ferenc Egylet felolvasó üléseket tartott havonta Kolozsváron. Áprilisban Fekete János, a székelykeresztúri unitárius gimnázium igazgatója "A felekezeti iskolák jelentősége az erdélyi magyar oktatásban" címmel tartott előadást; május 21-én Molnos Sára, a kolozsvári unitárius kollégium magyartanárnője tartott előadást "Viharaimban csoda-szivárvány, dicsőség néked Anyám" címen; június 18-án Almási István, egyetemi tanár előadása hangzott el "A népek testvériségének eszméje Bartók Béla műveiben" címen. A felolvasó üléseken meghívott előadóművészek, illetve a kolozsvári unitárius kollégium diákjai szerepeltek.

• A Chicago-i Meadville/Lombard unitárius teológiai főiskola május 26-28. napjain fennállása 150. évfordulóját ünnepelte. Erre az alkalomra küldött üdvözlő levélben Egyházunk azon reménye hangsúlyozódott ki, hogy a múltban kialakított kapcsolatok a jövőben tovább erősödnek.

• Tabajdi Csaba magyarországi külügyi államtitkár romániai körútja során találkozott a kolozsvári székely magyar történelmi egyházak elöljáróival. A találkozóra június 8-án egyházunk tanácstermében került sor. Jelen voltak a házigazda Unitárius Egyház képviselőjében dr. Erdő János püspök és Jenei Dezső főgondnok, Csiha Kálmán, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke, Kiss Béla a Lutheránus Egyház főjegyzője, Czirkák Árpád kanonok-érseki helynök, valamint a kíséretükben levő egyházi képviselők. A megbeszélések rendjén

kihangsúlyozódott a romániai magyar egyházak küzdelme a jogtalanul elvett egyházi vagyon teljes visszaszolgáltatásáért, valamint a felekezeti oktatás, illetve az anyanyelvi iskolahálózat biztosításáról a legalsó szintől a legfelsőbbig.

• A lelkésztovábbképzés ügyét szolgáló értekezleteket június 8-15. közötti időszakban tartották meg az egyházköri körben. Június 8-án Alsófelsőszentmihályon, 12-én Magyarsároson, 13-án Olthévízen, 14-én Székelykeresztúron és 15-én Székelyderzsben.

Az értekezleten a keresztelés témakörében hangzott el két előadás. Dr. Erdő János püspök "A keresztség és az erdélyi unitarizmus" és dr. Rezi Elek "A keresztség unitárius értelmezése napjainkban" előadása.

• A nagyajtai egyházközség lelkészválasztó közgyűlése jegyzőkönyvi határozata alapján dr. Erdő János püspök Fekete Levente sepsikőröspataki lelkészt Nagyajtára nevezte ki rendes lelkésznek, 1995 május 1-től.

• A bözödi egyházközség segédlelkészét, Benedek Mihályt rendes lelkésznek hívta meg. Püspök afia a vonatkozó kinevező iratot 1995. április 1-i hatállyal állította ki.

• Nagy Attila kökösi lelkész június 30-án állásáról lemondott.

• Szentgyörgyi Sándor lelkészt április 2-án iktatták be a désfalvi egyházközségbe.

• A Brassai Sámuel Liceumban június 10-én tartották meg a ballagást és június 15-én az évzáró ünnepélyt. Egyházunkat a ballagáson Bálint B. Ferenc kolozsvári lelkész, az évzárón dr. Erdő János Püspök képviselte. Unitárius Szemináriumi Liceumainkban szintén június 15-én tartották az évzáró ünnepélyt.

• Az Egyházi Képviselő Tanács tudomásul vette az Énekvezérképesítő Bizottság május 9-én tartott vizsgaülésének jegyzőkönyvéből, hogy László Árpád homoródszentmártoni afia énekvezérképesítő vizsgát tett általános jó eredménnyel. Részére kiállította az énekvezéri oklevelet.

• Az 1995-1996. tanulmányi év I. évfolyamára, tekintettel a szükségletekre, a felvételi vizsga eredménye alapján 6 fiú és 1 leány, összesen 7 hallgató felvétele lett jóváhagyva.

• Az Egyházi Képviselő Tanács támogatást nyújt az augusztus 10-13. napjain Bözödön tartandó Ifjúsági

Konferencia, valamint az augusztus 14-24. között sorra kerülő anyanyelvi táboroztatás rendezéséhez, és azok kiadásainak fedezésére a költségvetésben jóváhagyott résztámogatással is hozzájárul.

• Az 1996. évi falinaptárra a 200 éves kolozsvári belvárosi, az 500 éves homoródkarácsonyfalvi, valamint a Baróton felépült új templom képét irányozta elő.

• A Tanács tagjai aggodalommal vették tudomásul, hogy a dévai várban ismeretlen tettesek tovább rongálták Dávid Ferenc emlékművét és határozatot hoztak a cellaajtó megjavíttatására, valamint az új márványtábla felállítására háromnyelvű (magyar-román-angol) felirattal.

• Rázmány Csaba alsóboldogfalvi lelkész egészségi okokra és állandó egészségügyi ellenőrzési kötelezettségére való hivatkozással engedélyt kért magyarországi végleges kitelepedésére, és ott lelkészi szolgálat betöltésére. A Tanács megértve a felhozott érvet a kérést jóváhagyta.

• Az Egyházi Képviselő Tanács megtárgyalva az egyház jelenlegi gazdasági-pénzügyi helyzetét úgy határozott, hogy a belső pénzügyi-ellenőri állást nem tölti be s az ellenőrzéssel járó feladatok elvégzését az esperesi vizsgálószerk hatáskörébe utalja.

Halottaink:

Elhunyt Kereki Gábor volt croydoni lelkész.

Elhunyt Binder Pál brassói tanár, a Keresztény Magvető hűséges munkatársa.

Emlékük legyen áldott!

Unitárius Közlöny
A Keresztény Magvető melléklete.

Szerkesztőbizottság:

dr. Szabó Árpád

felelős szerkesztő

dr. Rezi Elek - szerkesztő.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

3400 Kolozsvár,

December 21 sugárút, 9. sz.,

Postafiók 24, Tel: 19 32 36.

Nyomtatja: Garamond KFT

Kolozsvár.

Igazgató: Klósz Viktor